

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA

Nr. 28(1177)

Ilmub 1949. a. aprillist

Reede, 18. oktoober 1985

Hind 2 kop.

TPI PARTEIKOMITEE SEKRETÄRI AADU TALTSI ARUANDEKÕNE INSTI- TUUDI PARTEIORGANISATSIOONI I ARUANDE-VALIMISKONVERENTSIL

NLKP XXVII KONGRESSI EEL.

Lugupeetud seltsimehed ja külalised!
Parteikomitee andis viimati oma tegevusest aru 2 aastat tagasi. Sellele järgnenud aja- periood on olnud tähtsate sündmuste rikas meie riigi ja rahva ajaloos.

TPI parteikomitee on eelneval perioodil oma töö organi- seerimisel juhindunud NLKP XXVI ja EKP XVIII kongres- side otsustest. Tähtsateks ja murrangulise tähtsusega on olnud juhised NLKP 1983. a. juuni- ja 1985. a. aprillplee- niumilt, 1985. a. juunis ja sep- tembris NLKP Keskkomitees toimunud nõupidamistelt.

Nimetatud ja veel mitmete teiste direktiivdokumentide alusel oli parteikomitees väl- ja töötatud ideoloogilise, õpe- ja teadustöö plaanid, mis käsitlesid üliõpilaste kommunist- likku kasvatust, kaadri paigutust ja valikut, õppe- ja tead- dustöö suunamist.

Parteikomitee on seisukohal, et NLKP 26. kongressi ja teiste direktiivpleenumite mater- jalistest tuleneva ellurakenda- mine on iga parteiorganisat- siooni, iga kommunisti kohus. TPI on vabariigi suurim kõrg- kool ja üks juhtivamaid tead- dusasutusi, kelle tegevuse efek- tiivsusest sõltub suuresti teh- nilise progressi areng meie va- bariigis.

Tulevaste spetsialistide

IDEOLOOGILINE KASVATAMINE,

nende kommunistliku maa- ilmaavaate kujundamine on kogu instituudi parteiorganisat- siooni, samuti komsomoli- ja ametiühinguorganisatsiooni ning kõigi õppejõudude esma- ne ülesanne. Kõrgkooli tingi- mustes on siin aga eriti suured ülesanded täita ühiskonnatead-uste kateedrite õppejõududel — kommunistidel, ühiskonna- teaduste teaduskonna partei- organisatsioonil. Parteikomitee on seisukohal, et meie ühis- konnateadlased tulevad nende ülesannetega toime. Sellest kõ- nelevad üliõpilaste küllaltki rahuldavad teadmised semi- narides ja eksamitel, üliõpi- laste tulemuslik osavõtt tead- ning referatiivtööde konkurssidest ühiskonnateadustes jne. Nii näiteks on paaril vii- masel aastal üliõpilaste teadus- ja referatiivsete tööde juhen- damisel vabariigi parimad ol- nud partei ajaloo, poliitöko- noomia ja teadusliku kommuni- smi kateedrid. Dotsentide August Sunila ja Kaupo Kum- mi juhendatud üliõpilastööd pälvisid aga auhinnalised ko- had üliõpilaste konkursil.

Väga suur ja hinnatav on ühiskonnateaduste kateedrite õppejõudude panus ideoloogia ja propagandatöös vabariigi, linna- ja rajooni tasemel. Siin võib ära märkida Vladi- mir Koslovi, Nikolai Tšelo- kompetsi, Leili Möldrit jt.

See aga ei tähenda, et ühis- konnateadlaste töös poleks va- jakajäämisi. Nii näiteks on parteikomitee arvates endiselt ebapiisav instituudi ühiskon- nateadlaste poolt erialateadus- kondadele, komsomoliorgani- satsioonile ja rühmajuhendaja- tele osutatav abi üliõpilaste ideoloogilisel kasvatamisel ning eriti õpperühmades komsomoli- gruppide töö ideelisuse tõst- misel. Tõdeda tuleb aga ka se- da, et senisest palju aktiivse- mad peaksid teaduskondade kasvatustöödeks, rühma- juhendajad ning komsomoli- juhid olema sellise koostöö arendamisel ühiskonnateadlas- tega.

Rõhuv enamuse meie ühis- konnateadlastest publitseerib oma teadustöö tulemusi piisa- val määral, kuid ilmselt eba- piisav on nende publikatsioo- nide hulgas monograafiate ja liiduliste ning rahvusvaheliste publikatsioonide osakaal. 1984. a. 10% kusjuures ainult kaks monograafiat ja mitte ühtegi rahvusvahelist publikat- siooni, 1983. a. 6%, kusjuu- res 4 monograafiat, neist üks välismaal. Ühiskonnateaduste õppejõudude kõrge kvalifikat- siooni näol (86% omab teadus- likku kraadi) on nende ka- teedrite käsutuses praegu sel- line potentsiaal, mis realselt võimaldaks nii liiduliste pub- likatsioonide kui ka mono- graafiate arvu suurendamist.

Ja veel üks probleem. Tea- tavasti on praegu eriti ak- tuaalsed kõrgkoolis õpetamise taseme ja efektiivsuse tõstmise küsimused. Üliõpilastel kom- munistliku maailmavaate sü- vendamise seisukohalt on eriti tähtis ühiskonnateaduste õpe- tamise efektiivsus. Ei saa öel- da, et instituudis ühiskonna- teadlased ei tegele nende õppe- ainete õpetamise meetoodika täiendamisega. Siin võiks näi- teks märkida ankeetküsitluste korraldamist üliõpilaste hulgas poliitökonoomia õpetamise ko-hta. Kuid sellist tööd tehakse praegu aperiöödilisel, plaani- välise teadusliku uurimistöö kõrvalt. Instituudi 62 ühiskon- nateadlastest ainult kolm on sellised, kes tegelevad plaani- lise teaduslik-metoodilise uuri- mistööga. Samal ajal on meie ühiskonnateadlaste seas aga juba arvukalt üle keskea jõuunud õppejõude, kes vii-

mastel aastatel ei ole üles näi- danud erilist huvi teadusliku uurimistöö vastu, omades aga väga rikkaid pedagoogilisi kogemusi, mille tõttu võiks neid senisest märksa aktiivsemalt üle viia plaanilise metoodilise tööga tegelemisele.

Ühiskonnateaduste kateedri- te töö on olnud pidevalt ins- tituudi parteikomitee vaate- väljas. Ka on parteikomitee hoidnud oma hoole all ühis- konnateadlaste kvalifikatsiooni tõstmise probleemid, nagu se- da nõuab NLKP Keskkomitee vastav otsus. Viimane kord olid need küsimused arutusel par- teikomitees k.a. 20. juuni ist- tungil.

Eelolev periood on väga vas- tustusrikas meie kõigile, kom- munistidele, eriti aga ühiskon- nateadlastele. Saavad ju just nemed anda suurima panuse NLKP programmi uue redak- tsiooni ja NLKP XXVII kong- ressi materjalide tundmaõppi- misse meie üliõpilaste ning töötajate poolt. Parteikomitee on veendunud, et meie ühis- konnateadlased selle ülesande- ga ka hästi toime tulevad.

Loomulikult ei ole üliõpilaste ideoloogiline kasvatamine ain- tu ühiskonnateaduste ka- teedrite õppejõudude ülesanne, vaid instituudi iga õppejõud, sõltumata sellest, on ta kom- munist või mitte, on kohusta- tud tegelema ideoloogilise kas- vatustööga, tundma end vastu- tavana selle töö eest. Aru- andeperioodil kontrollis par- teikomitee pidevalt, kuidas teaduskondade parteiorganisat- sioonid võitlevad selle eesmärgi eest. Näiteks arutati 4. ok- toobril 1984. a. keemiateadus- konna parteibüroo ja deka- naadi tegevust sel alal, 6. det- sembril 1984. a. ehitus- ja ma- jandusteaduskonna parteibü- roode ja dekanatide tööd rühmajuhendajatega jne. Nen- dele aruteludele eelnes alati põhjalik kontroll ja arutelude tulemusena võeti vastu üksik- asjalised otsused, mille täitmist parteikomitee jälgis pidevalt.

Instituudis tehtava ideologi- lise ja poliitilise kasvatustöö- ga kõige vahetumalt on seotad nende ürituste teostamine, mis sisalduvad NLKP KK otsuse «Eesti NSV juhtiva kaadri osavõttust töötajate hulgas teh- tavast poliitilisest kasvatust- tööst» realiseerimiseks insti- tuudis ja tsehhiorganisatsioo- nides koostatud plaanides. Need plaanid on ulatuslikud ja haaravad küllaltki suurt hulka instituudi töötajaid: rek- toraati, parteikomiteed, deka- naate, parteibüroosid, kateed- rijuhatajaid, allasutuste juhte

jne. Need plaanid näevad ette üritused juhtivate töötajate endi poliitilis-erialase taseme tõstmiseks, nende osavõtu töö- tajate kasvatustööst ja nende aruanded tehtud tööst. Parteik- omitee istungil andis käesole- va aasta keskel oma selleala- sest tööst juba aru halduspro- rektor R. Vihvelin. Nüüd on uuel õppeaastal parteikomitee plaanis ära kuulata vastavad aruanded keemiataaduskonna dekaanilt Ants Virkuselt ja õppeprorektor Valdek Mikka- lilt. Kuidas aga täidetakse vastavat plaani teaduskonnas tervikuna, sellest annab käes- oleva aasta detsembris partei- komitee istungil aru energeeti- kateaduskonna juhtkond.

Instituudi töötajate ideelis- poliitilise taseme tõstmiseks ja õppejõududele ideoloogiliseks kasvatustööks vajalike tead- miste andmise üheks teeks on parteiharidusvõrk, mille töö haarab praktiliselt kõiki insti- tuudi õppejõude ja teenistu- jaid.

Parteikomitee on regulaar- selt tegelema selle töö suuna- mise ja kontrollimisega. Selle- ga seotud küsimusi on aruta- tud parteikomitee istungil vä- hemalt 5–6 korral õppeaasta jooksul.

Instituudi parteiharidusvõrk on 3-juuline. Põhiliseks on siin parteihariduseminarid mark- sismi-leninismi aluste koolid, mille arv on olnud 41–42. Nendes osaleb regulaarselt kuni 1100 instituudi õppejõudu ja teenistajat.

Need seminarid ja koolid on üldjoontes oma ülesanded täit- nud. Nendes arutatud problee- mid on olnud partei ideelis- poliitiliselt aktuaalsed. Kuna enamikul juhtudel on semina- rides arutatud püütud seostada oma erialaga, siis on need õp- pused aidanud kaasa ka õppe- jõudude erialase kvalifikat- siooni tõusule.

Üksikute kateedrite ja all- asutuste lõikes on parteikomi- tee poolt parema hinnangu saanud üldteoreetiliste õppe- ainete teaduskonnas dots. Gen- nadi Arjassovi ja prof. Karl Tihase seminaride, ühiskonna- teaduste teaduskonnas prof. Peeter Larini seminari, ehitus- teaduskonnas prof. Valdek Kulbachi seminari, sõjalise ka- teedri õppejõudude ja veel mitmete teiste seminaride tööd.

Samal ajal ei saa aga semi- narõppustest väheses osavõtu ja osalejate aktiivsuse tõttu rahul olla prof. Leo Ainola, dots. Lui Pikkovi, dots. Ilmar Eiskopi ja laborijuhataja Hendrik Arro seminaride töö- ga.

Parteikomitee peab enese- kriitiliselt tunnisama, et seoses parteiharidusvõrguga tegelema komitee liikme dots. Leili Möldre viibimisega pikaajalis- tel kvalifikatsiooni tõstmise kursustel Leningradis ei suu- detud eelmisel õppeaastal va- jalikul määral tööle rakenda- da instituudi poliitharidus- võrgu meetoodikanõukogu ja seetõttu nõrgenes parteiharidus- seminaride töö sisuline kont- roll parteikomitee poolt. See puudus on kõrvaldatud ja tea- tud kõik vajalik selle metoo- dikanõukogu tööle rakendamiseks.

Parteiharidusvõrgu teiseks lülis on instituudis tegutsev marksismi-leninismi ülikooli TPI filiaal, mille juhatajaks on teadusliku kommunismi ka- teedri dots. Ralf Mikenberg. Sel kevadel lõpetas selle filiaali XI lennu 44 instituudi töötajad. Ühtekokku ulatub lõpetajate arv aga 852-ni. Käesoleval sügisel võeti vastu 43 uut kuu- laajat ja koos II kursusega õpib selles filiaalis nüüd 83 TPI töötajat.

Üldiselt võib marksismi-leninismi ülikooli TPI filiaali tööle aruandeperioodil anda rahuldava hinnangu. Seejuures on rõõmustav tõdeda, et kui varem aastatel tuli partei- komiteel pidevalt tegeleda fi- liaali tööga seepärast, et siin esines lubamatult palju puu- dumisi ja võlgnevusi, siis aru- andeperioodil olukord selles osas paranes. See näitab, et filiaali juhtkond, eeskätt aga parteibüroo on tööd tõhusta- nud, hoides pidevalt pilku peal oma töötajate osavõttu MLÜ tööst. Kuid küsimus pole kaugelki veel päevakorrast maha võetud. Nii on käesole- val momendilgi veel 4 insti- tuudi töötajal kursusetööde ja arvestuste näol I kursuse eest võlgnevused.

Oleme seisukohal, et uus parteikomitee ja teaduskonda- de parteibürood peaksid olema resoluutsemad selliste nähtuste suhtes. Nende õppejõudude pu- hul, kes ei leia aega osavõtmise MLÜ tööst, tuleb kaaluda kü- simust nende edasiseist tööst õppejõuna.

Poliitharidusvõrgu kolmas- laks lülis on õppimine in- dividuaalplane alusel. Aru- andeperioodil oli selliseid õppi- jaid 21, neist 13 majandustea- duskonna juhtivad õppejõud ja 8 instituudi juhtkonda kuu- luvad seltsimehed. Käesoleva aasta märtsis kontrollis nende tööd partei linnakomitee me- toodikakomisjon, kes jäi õu-

(Järg 2. lk.)

korraga rahule. Siiski tahaks teha siin kriitilise märkuse teenistujate parteibüroo aadressil. Nimelt, kui majandusteaduskonnas kehtib juba aastaid kord, mille kohaselt kõik siin individuaalplaani järgi õppijad annavad igal aastal aru oma tegevusest kas parteibüroo või parteikoosolekul, siis teenistujate parteibüroo, vaatamata mitmekordsele soovitusel, pole selleni ikka veel jõudnud.

Meie partei ja valitsuse poliitika selgitamisel on suur osa täita õppejõudude poolt nii instituudis kui ka väljaspool peetavatel loengutel ja vestlustel. Peab tõdemata, et aruandeperioodil on instituudi töötajate poolt peetud loengute ja vestluste arv kõikunud, ilmutades 1983. a. ja 1984. a. teatud langustendentsi. Käesoleval aastal on nende arv aga jällegi suurenenud. Peetud loengute arvu poolest on endiselt esikohal ühiskonnateaduste ja majandusteaduskonna õppejõud, kellele langeb 62—63% kõigist loengutest. Oleme korduvalt avaldanud oma rahulolematust selle üle, et meil on küllaltki suur osa selliseid õppejõude ja töötajaid, kes küll on formaalselt ühingu «Teadus» lektorid, kuid pole seejuures aastate kaupa pidanud ühtegi loengut. 2 aastat tagasi konstateeriti nende arvuku 20% meie õppejõududest. Nüüdseks on see arv 10%, kuid on ikkagi veel lubamatult suur. Ka majandusteaduskonna õppejõudude ja töötajate hulgas on ligi 20% neid, kes viimastel aastatel pole pidanud ühtegi loengut. Selle asemel, et välja arvata sellised seltsimehed ühingu «Teadus» liikmete hulgas, atesteeriti nad üsna hiljutini uuesti selle ühingu lektoritena. Jäädvaid küll arusaamatuks sellise tegevuse motiivid. Kahtlemata peavad meie ideoloogilise töö keskmes pidevalt olema internatsionaalse kasvatuselise küsimused. Seda tööloiku on parteikomitee pidanudki kogu aeg üheks tähtsamaks oma tegevuses. Instituudis on selleks välja töötatud plaanid ja neid ka järjepanu viiakse ellu. Võime tõdeda, et ei möödu pea ühtegi parteikomitee istungit, kus need probleemid poleks kõne all. Selle töö edukusele on kahtlemata kaasa aidanud see, et parteikomitee soovitusel on terve tehnilise erialade kateedrite teoreetiliste seminarite temaatikaks olnud rahvusühenduse tundmaõppimine.

Üritustena, mis on teeninud internatsionaalse kasvatuselise huve, tuleb märkida igal aastal instituudis läbiiviidavaid rahvastepäevi, abinõude rakendamist vene keele omandamise parandamiseks, üliõpilaste praktikale saatmist teistesse liiduvabariikidesse, eri rahvustest üliõpilaste jaoks ühiste ürituste korraldamist jne. Teistest tulemuslikum on see töö olnud keemia- ja majandusteaduskonnas.

Selle positiivse kõrval peame tõdemata, et internatsionaalse kasvatuselise alal on meil veel väga palju ära teha. Endiselt ebapiisav on paljude meie üliõpilaste vene keele oskus. Kahjuks lubavad üksikud üliõpilased endale mõnikord halvustavaid märkusi teiste rahvuste kohta. Meie instituudis õpib ümmarguselt 2000 vene, ukrainna, valgevene ja teistest rahvustest üliõpilast, kuid peame tunnustama, et nende kaasamine instituudi kultuuritöösse ja ka ehitusmaaleva rühmadesse on üsna tagasihoidlik. Tõdemata peame ka seda, et instituudi kultuurüritused toimuvad sageli nii, et nendesse haaratakse kaasa vähe teiste rahvuste esindajaid.

Uus, täna valitav parteikomitee koos parteibüroodega peab veel pingutama enne, kui võime internatsionaalset kasvatusetööd instituudis rahuldavaks lugeda.

Aruande ideoloogilist tööd käsitleva osa lõpuks mõni sõna ajalehe «Tallinna Polütehnik» tööst. Parteikomitee on seisukohal, et üldiselt on «Tallinna Polütehnik» toime tulnud oma ülesannetega meie instituudi paljutahulise eluolu valgustamisel. Samal ajal peab aga tõdemata, et ajalehe

toimetuse töös on olnud tõuse ja mõõnu. See sundis parteikomitee aruandeperioodil tõsiselt tegelema toimetuse tööga. 21. juunil 1984. a. toimunud parteikomitee istungil sai toimetuse töö tõsise kriitika osaliseks. Vastavalt parteikomitee otsusele moodustati muuhulgas ajalehe toimetuse kolleegium, kes nüüd kord kuus koos käies arutab läbi kõik ajalehe materjalide avaldamisega seotud küsimused. Selle otsuse täitmise käiku arutas parteikomitee oma 6. märtsi 1985. a. istungil. Sellel konsulteeriti, et toimetuse töö on paranenud ja anti suunised töö edasiseks tõhustamiseks. Praegu on toimetuse ees ülesanne elustada pressiklubi töö ning oma edasises töös toetuda sellele aktiivile. Rohkem peab ajaleht oma veergudel kajastama õppetööd instituudis, komsomoligruppide tööd, aga ka samuti parteikomitee töö üksikuid tahke. Rohkem peab «Tallinna Polütehnik» taotlema kaastööd õppejõududele. Eriti vajalik on, et ajalehe veergudel esineks instituudi ühiskonnateadlased ning teised meie õppejõud teaduse ja tehnika progressi ning NLKP XXVII kongressi materjalidega seotud küsimustes. Pidevalt peaks «Tallinna Polütehnik» hoidma oma lugejaid kursis ka instituudis aastapäeva ürituste ettevalmistamise ja ehituste püstitamise käiguga.

OPPE- JA TEADUSTÖÖ

TPI parteiorganisatsioon on teinud pidevat tööd õppe- ja teadustöö küsimuste lahendamisel. Regulaarselt 2—3 korda aastas toimuvad parteiorganisatsiooni, instituudi nõukogu, komsomoli ja a/jü organisatsioonide lahtised koosolekud, kus põhjalikult analüüsitakse õppe-, kasvatus- ja teadustöö olukorda teaduskondades ja kavandatakse meetmeid kitsaskohtade kõrvaldamiseks.

Nii kuulame ära ka parteiorganisatsiooni ja nõukogu ühisel lahtisel koosolekul õppe-, teadus- ja majandusliku tegevuse tulemusel 11. viisastaku lõpuasta eest. Seepärast lubatagi siin mitte peatuda kogu statistilisel materjalil, vaid ainult mõnedel üldistavatel mõtetel.

Aruandeperioodil lõpetas instituudi 2417 inseneri ja majandusteadlast, kogu viisastakul aga 6154, neist mittestatsionaarses õppevormis 1640 (26%).

Nii aruandeperioodil kui kogu viisastaku spetsialistide väljalaske plaan täideti. Ei saa aga mööda minna asjaolust, et tegemist on nn. korigeeritud plaanidega, mille näitajad määratakse vanemate kursustel tegelikult alles jäänud üliõpilaste järgi. Instituudi juhtkond ja parteiorganisatsioon on hinnanud oma tegevust tunduvalt rangemalt, kasutades nn. väljalaske efektiivsuse mõistet, mis väljendub lõpetanute ja vastuvõtete suhtena päevases õppevormis. Ei ole liigne meenutada, et eelmisel parteiorganisatsiooni aruande-valimiskoosolekul me seadsime ülesandeks saavutada lähematel aastatel väljalaske 80—85%, mis on jäänud aga täitmata.

Märgitud efektiivsuse piirides on suutnud pidevalt töötada vaid kaks teaduskonda: keemia ja majandus, kuid ka siin on esinenud kõikumisi. Nii on langenud majandusteaduskonna efektiivsus 94,1% (1983. a.) 83,5% (1985. a.). Eelmisel aruande-valimiskoosolekul kritiseeriti teravalt keemiateaduskonda, kus efektiivsus 1983. aastaks oli langenud 95%-lt 76,7%-ni. 1985. aastaks aga saavutati 85,4%, mida tuleb lugeda vastuvõetavaks.

Õeldut ei tohi mingil juhul lugeda üleskutseks üliõpilaskontingendi säilitamisele iga hinna eest.

Üliõpilaste väljalangevuse põhjused on meile teada. Neid on uurinud kateedrid, teaduskonnad, parteikomitee, rektorat ning tulemus on alati olnud üks, mitte niivõrd nõrk ettevalmistus, vaid madal õppedistsipliin on väljalangemise põhjuseks. Enamik väljalangejaid ei võta regulaarselt osa

õppetööst. Vaatamata vastuvõetud otsustele ja rakendatud kontrollabinõudele olukord pole paranenud. Või teisiti öeldes, meie tegevus selles osas on olnud väheefektiivne. Põhjuseid selleks on ilmselt mitmeid.

Vähe sellest, kui õppejõud korralikult registreerib puudujaid ja mitteedasijõudjaid. Vaja on selgitada madala õppepõhjuste põhjused (koos rühmajuhendaja ja profileeriva kateedriga). Teaduskondade komsomoliorganisatsioonid ja õpperühmade komsomoligrupid pole suutnud luua hukkamõistet ühiskondlikku arvamust distsipliinirikkujate suhtes. Mitte alati pole rühmajuhendajate tegevus ning kateedrite kontroll selle üle vajalikul tasemel.

1983. aasta kevadel kutsuti 483 TPI I kursuse lõpetanud üliõpilast Nõukogude Armeeriadadesse. Käesolevaks ajaks on 447 (92,5%) neist pöördunud õpingute juurde tagasi. See on hea tulemus ja on saavutatud teaduskondade, kateedrite ja ühiskondlike organisatsioonide tõsise tegevusega sidepidamisel aega teenivate noormeestega.

Teaduskondade ja kateedrite esmaülesandeks on praegu armeest tulnud üliõpilaste kaasamine normaalsesse õppetöösse. Samuti tuleb jätkata kontakte praegu armees teenivate TPI üliõpilastega. Tuleb saavutada, et armees karastusega noored kujuneksid meie õppe- ja ühiskondliku tegevuse eesrindlasteks.

26% TPI lõpetajatest käesoleval viisastakul on tulnud õhtusest ja kaugõppevormist. Kõrghariduse plaanid XII viisastakul näevad ette suurema tähelepanu pöörämist mittestatsionaarsele õppevormile.

Väga palju on olnud sellest, kuidas ettevõtted, kus õppijad töötavad, neisse suhtuvad. Teaduskondade dekanatid ja kateedritel on head sidemed ettevõtetega ning koos lahendatakse mittestatsionaarses vormis õppijate küsimusi. Kahjuks puuduvad sellised sidemed parteiorganisatsioonide tasemel.

Need tuleb järgneval perioodil kindlasti luua, et paremini lahendada küsimusi mittestatsionaarses vormis õppijate osas.

Tõsiseks probleemiks meie instituudile on kujunenud uute üliõpilaste vastuvõtt I kursusele. Kui kümnekond aastat tagasi päevasesse osakonda anti keskmiselt 2,2 avaldust ühele kohale, siis käesolevaks ajaks on see stabiliseerunud 1,2-le, mittestatsionaarses vormis veelgi vähem. On kujunenud välja nn. populaarsed ja ebapopulaarsed erialad, kusjuures viimased on eriti vajalikud rahvamajandusele. Instituuti saavad sisse praktiliselt kõik, kes suudavad sooritada eksamid positiivsetele hinnetele (s.t. kolmedele). Seega üliõpilaskandidaatide teadmiste põhjalikuma väljaselgitamise ja konkursi asemel toimub nende reastamine ning hiljem jaotamine populaarsete ja ebapopulaarsete erialade vahel. Eriti halb on olukord energetika-teaduskonnas, kus rea aastate vältel I kursuse on komplekteeritud mitte antud eriala õppida soovivad noortest.

See kõik nõuab kateedritelt ja õppejõududel tõsiseid pingutusi õppetöös üliõpilastega, kel puudub kindel kutsealane orientatsioon ja oma eriala patriotism. Mõtlema paneb ka asjaolu, et ligi 90% möödunud aasta esmakursuslastest ei olnud suutelnud lahendada üliõpilaskontrollkomisjoni poolt antud ülesandeid keemias, füüsikas ja matemaatikas. Ülesanded aga olid küllalt lihtsad ja täielikus vastavuses keskkoolide programmidega.

Instituudi kateedrid on astunud mõningaid samme oma erialade populariseerimiseks keskkoolides. On loodud kateedrite juures töötavaid tehnikaringe, korraldatakse vestlusi, ekskursioone jne. Kahjuks peab aga märkima, et rakendatud meetmete tulemusel on jäänud kesiseks.

Tuleks tõsiselt kaaluda rühma kaheaastase tööstaažita noorte suunamise laiendamist

ettevõtete stipendiaatidena.

Sealjuures otstarbekas oleks anda selline õigus mitte erialade järgi, vaid ettevõttele suunamiseks üksikõik millisele temale vajalikele erialale, kusjuures suunatud peaksid olema ettevõtte lähikonnas paiknevatest koolidest. Meie vabariigi võiks sellise õiguse saada esmajärjekorras näiteks tsemenditehas «Punane Kunda», põlevkivirajooni ettevõtte ja mõningad teised.

Eelmisel aruande-valimiskoosolekul tuli meil märkida õppe-metoodilise uurimistöö suhtelist mahajäämüst.

On tehtud küll vajalik õppe-metoodiline materjal, tööprogrammid, kompleksid, juhendid, s.t. see, mis on vajalik jooksvaks õppetöök, kuid tõsisem uurimistöö õppemetoodika valdkonnas pole jalgu alla saanud.

Selles tööloigus, millest lühidalt oli juttu ka ideoloogiateaduse osas, tuleb meil saavutada otsustav murrang. Tuleb loobuda ilmselt nn. vabast planeerimisest ning selle asemel anda teaduskondadele ja kateedritele konkreetsed õppemetoodilise teadustöö tellimused koos konkreetsete täitmistähtaegadega.

Mõned aastad tagasi alustati meie auditooriumide ja õppekabinettide tehnikatõstmist. Kahjuks on see töö takerdunud ja midagi uut pole juurde tulnud. Hästi on arenenud arvutustehnika rakendamine õppeprotsessis. Vastvalminud TPI arvutuskeskus on kahtlemata suureks sammuks edasi kaasaegse materiaalse baasi loomisel selles valdkonnas.

On alustatud TPI õppejõudude ja teadurite väljaõpet kaasaegse arvutustehnika kasutamiseks õppe- ja teadustöös ning 1987. a. jõuame me nii kaugele, et põhiosa meie teadus- ja pedagoogilise kollektiivi liikmetest need oskused omandab.

Õppetöö korraldamiseks on veel palju teisi probleeme. 19. sept. k.a. arutas TPI parteikomitee instituudi õppe- ja tööruumide remondi käiku ning nende valmisolekut õppetöök. Märgiti tõsiseid puudusi. Täidetud oli umbes 50% ettenähtud plaanist, kusjuures lubamatult on veninud õpperuumide ja keskkütte remont II õppekorpus. Eriti halvasti on töötanud TPI-s lepingute alusel töid tegevad remondiorganisatsioonid.

TPI parteikomitee otsusega kohustati instituudi majandusjuhte likvideerima puudused õpperuumide remontimisel ja kindlustama nende korrasolek õppetöö normaalseks läbi viimiseks.

Teadustöö on kõrgkooli teine tähtis tööloik. Juhindudes 1985. a. aprillipileumi otsustest ja Keskkomitee 1985. a. juunis toimunud nõupidamisel väljaõeldud mõtetest, tuleb kõrgkoolide osa meie maa teaduspotsentsiaali ja teaduslik-tehnilise progressi kiirendamiseks veelgi tõsta.

Käesoleval viisastakul on meie instituudi uurimistööde maht tõusnud võrreldes eelnevaga umbes 25% (1,2 milj. rubla) ning jõudnud 5 miljonini (4,99 milj.). Põhiosa sellest summast moodustavad lepingulised uurimistööd (4,32 milj.), mis viiakse läbi organisatsioonide ja ettevõtete tellimisel.

74% tehtavatest uurimistöödest on koordineeritud üleilulisel ja vabariiklikul tasemel. TPI osaleb 19 NSVL Riikliku Teadus- ja Tehnikakomitee ja 8 vabariikliku kompleksprogrammi täitmisel.

See räägib sellest, et meie teadurite tellimused on tõsine sotsiaalne tellimus.

Aruandeperioodil rakendati rahvamajandusse 80 uurimistöö tulemusena kogu majandusliku efektiiga 20,3 miljonit rubla, kusjuures rakenduslike uurimistöödele tehtud kulutused kaeti umbes kolmekordselt ning üldkulutused kahekordselt.

Rida TPI teadureid ja teaduskollektiive on pälvunud kõrge tunnustuse. 1984. aastal sai NSVL Riikliku preemia laureaadiks prof. Ado Kõstner. 1985. aastal anti NSVL MN preemia prof. Valdek Kulbachile ja prof. Juhan Aarele. Kaks meie teaduskollektiivi

(prof. L. Valdma ja prof. P. Kuke juhtimisel) said 1985. a. ENSV riikliku preemia.

Tõsise panuse teadustöösse annavad üliõpilased. On kujunenud kindlad töövormid üliõpilaste kaasamiseks teadustöösse nii õppeprotsessis kui ka väljaspool. On saavutatud praktiliselt kõigi päevase osakonna üliõpilaste osavõtt teadusuuringutest. Üliõpilaste teadusliku uurimise töö arendamiseks aitab kaasa ka see, et praegu kolmel esimesel kursusel kehtivates uutes õppeplaanides on leitud tunduvalt rohkem aega üliõpilastele osavõttuks uurimistööst.

Aruandeperioodil kaitsiti kahe aasta vältel 8 doktoriväitekirja, s.h. kommunistid J. Kann, M. Graf, V. Parol, V. Rajangu ja V. Segerkrants. Kommunistid J. Kallas ja M. Valdma on oma doktoriväitekirjad esitanud kaitsmiseks.

Valmimas on väitekirjad mitmetel meie kollektiivi liikmetel.

Vaatamata mõningasele edule teaduskorrite juurdekasvu osas, jääme me maha püstitatud eesmärgist, et TPI-s töötaks 70—75 teaduste doktorit ja professorit. Seega töö siin peab jätkuma täie pingega nii instituudi, teaduskondade ja kateedrite tasemel.

Vaatamata mõningatele edusammudele teadustöös pole meie instituudi kollektiivi võimalused kaugelki ammendatud.

Meie instituudis kahjuks probleemiorite ja uurimisgruppide teadurite panus õppeprotsessis ja üliõpilaste kasvatamises on jäänud tagasihoidlikuks. Me ei ole osanud rakendada mitmete vennasvabariikide kõrgkoolide kogemusi, kus kasutatakse kogu teadurite kollektiivi jõudu üliõpilaste aktiviseerimisel osavõtul õppe- ja teadustööst. Küllap sellega saab ka osaliselt seletada meie esimesi õppetöös ja mõnevõrra suurenenud väljalangevust võrreldes teiste sama profiiliga õppeasutustega.

Selleks et tõsta instituudi osa meie maa tehnilise progressi kiirendamisel on vaja veelgi tõsta uurimistööde efektiivsust ning kiirendada juurutamist. Jättes kõrvale mõningad objektiivsed põhjused, mis raskendavad eriti kõrgkoolide tööd selles loigus, ei saa öelda, et meiepoolset on kõik tehtud vajalikul tasemel.

Omaette probleemiks on instituudi õppe- ja teadustöös — materiaalne baas. Vaatamata mõeldud vahendite pole me suutnud sisustada õppe- ja teaduslaboreid kaasaja teadusele ja tehnikale vastaval tasemel, võrreldes näiteks ENSV TA instituutidega. Tuleb tunnustada, et ka teiste kõrgkoolide olukord pole parem. Jäädvaid loota, et järgneval viisastakul olukord selles osas radikaalselt muutub tänu tunnustusele, mille on pälvinud kõrgkoolid meie maa teaduse arengus ja tehnilise progressi kiirendamisel.

Oleme veendunud, et kasutades maksimaalselt meie instituudi kollektiivi loomejõudu ja sisemisi reserve olemasolevate puuduste likvideerimiseks ning toetudes kõrgemal seisvate organite abile, täidab TPI kollektiiv temale pandud viisastaku ülesanded teadustöös ja spetsialistide ettevalmistamisel rahvamajandusele. Edasi peatus A. Talts siseparteilise töö küsimustel.

(Aruandekõne avaldatud lühendatult. — Toim.)

TPI parteiorganisatsiooni aruande-valimiskonverentsist võtsid osa EKP KK osakonnajuhataja A. Aben, EKP Oktoobri Rajoonikomitee I sekretär A. Ingerman, ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse ministri asetäitja H. Peremees, ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeriumi valitsuse juhataja B. Hiire, Pikema sõnavõtuja esines A. Aben. Konverentsis valis 20-liikmelise parteikomitee. Sekretäriks valiti tagasi AADU TALTS.

ÕPPEJÕUDUDE teadmiste täiendamiseks arvutustehnika alal

Arvutustehnika ja rea uute tehnikasuundade (mikroprotsessoritehnika, automaatprojekteerimise, robotitehnika) ülikiirest arengust tulenevalt on TPI rektoraadis ja Nõukogus vastu võetud otsus ja välja töötatud vastav plaan kõikide õppejõudude teadmiste tõstmiseks mainitud teaduste suundades. Põhimõtteliselt käivitatakse kvalifikatsiooni tõstmise süsteem juba eelmisel õppeaastal, mil 150 õppejõudu läbis arvutite kursuse esimese osa. Nagu kinnituseks meie plaanidele ilmus suvel ka NSVL Kõrg- ja Keskerihariduse ministri käskkirjaga (01.07.85, k.k. nr. 498), kus püstitati nõue, et 1986. aasta lõpuks kõik õppejõud oleksid läbinud kursused arvutite kasutamise (j.m. uue tehnika) alal.

Vajaliku mahuga algkursused insener- ja reaalinete alase ettevalmistusega õppejõududele jätkuvad rühmiti ka käesoleval õppeaastal. Seoses kuvariklassi suure koormusega semestri sees, koondub arvutite kasutamise kursus peamiselt jaanuarikuule ja toimub siis intensiivkursusena. Arvutite kasutamise algkursusele järgneb loengute tsükkel tehnika uutest suundadest.

VEEL FESTIVALIST

Käesoleva kirjutise mõistmise ja arusaamise vajalikuks ning ka piisavaks eelduseks on 20. septembril ilmunud artikli «Malevlased, te peate revanši võtma!» eelnev (üle)lugemine.

Minu eesmärgiks on juhtida EÜE-ga vähe või üldsegi mitte kokku puutunud inimesed paremale arvamusel malevast ja ka Enno ning Tiina Tammeri artiklist. (Siin ja edaspidi sulgudes Enno Tammeri märkused, mis võib-olla aitavad ka kaasa parema arvumuse kujunemisele malevast, sest kujundada halba muljet — malevast, pole olnud minu eesmärk. Artiklist pole lugu, sest vaatamata kirjutajate püüdele kujundada ühest arusaamise võimalust on ikka — kes tahab tõlgendada nii, teeb seda, kes naa, teeb seda...)

Ei julge väita, et Tiina ja Enno on tahtnud malevast mingil määral mustata, kuid kurbusega peab tõdema, et paljud lugejad on teinud artiklist väärarvandeid järeldusi. (Tiina ja Enno pole mingil määral tahtnud malevasi mustata, pigem on nad püüdnud näidata, kui võrd palju varjatud võimalusi on malevlastes peidus. Ja kui palju oleks festival tervikuna võitnud, kui need võimalused oleksid tühjaks ammutatud. — E. T.)

Olen nõus, et festival pole veel EÜE, samal ajal aga arvan selle olevat maleva kõige otsesem ja siiram peegeldus ning kõrvalseisja teeb selle alusel vaieldamatult enesele põhjapanevaid järeldusi. (Peegeldus küll, kuid ega inimese peegelpilt pole veel inimene. Ka EÜE peegeldus — festival — pole veel malev. Järelikult ei tohi kõrvalseisja festivalist põhjapanevaid järeldusi teha. Selle eest hoiatasin ja seda mentaliteeti püüdsin ka vältida festivaliloos. — E. T.)

Alustame kõigest järjepanu, nagu juba korduvalt mainitud artikli ja ka Karksi-Nuia festivali päevakord ette nägigi.

Kõigile on vast selge, et kasti kokkuklopsimine pole EÜE põhitöö. Olid aastad, kus kokkutulekul malevlased tegelesid «platsikeste» betoneerimisega (on EÜE põhitöö). See töö oli oma olemuselt muudugi siiram, kuid sisuliselt kujutab otsest materjali raiskamist. Kastid olid valitud kaalutlusel — kui tööd teha, siis juba kasulikult. Samuti pole mõeldav vedada kõiki malevlasi N-objektile, kus saaks müüri ladada või midagi sellest sarnast. Arutu oleks kulutada niivõrd palju aega, kui pikk taolisel juhul peaks festival olema. Kokkuvõttes olid kastid hiljem ka pori sees istumiseks

Taolise algkursuse läbimine on, teatud eranditega, kohustuslik kõikidele reaal- ja inseneriaineid õpetatavatele õppejõududele. Algkursusest on vabastatud vaid õppejõud, kes 1985. või 1986. õppeaastal läbinud teiste kõrgkoolide juures õppejõudude kvalifikatsioonitõstmise teaduskonna arvutite kursused (2-kuulised kursused) või kelle teadmised juba praegu vastavad NSVL KKHMM koostatud õppeplaanide nõuetele.

Nagu öeldud on juba 150 õppejõudu läbinud algkursuse esimese, s.o. arvutite kasutamise osa. Neile õppejõududele ongi mõeldud neljapäeviti (AI-202, 14.00—18.00) toimuv loengute tsükkel. Peale algkursuste materjali täielikku omandamist (lõputöö arvutite arvustus loengute osas) antakse kõikidele kursuste lõpetajaille vastav tunnistus. Tunnistuse omandamine on seega nõutav alates 1987. aastast.

TPI humanitaaralase ettevalmistusega õppejõududele alustatakse mõnevõrra väikesemahuliste kursustega 1986. aasta alguses, ka siin kehtib osavõtu nõue kõikidele.

Teatud erandi moodustavad üldises süsteemis TPI kehalise kasvatuse kateedri õppejõud, kes peavad kuni 1986. a. lõpuni läbima TRÜ juures kvalifikatsioonitõstmise teaduskonna (arvutustehnika alal).

Oleks igati soovitatav, et kõik kateedrijuhatajad samuti maksimaalselt kasutaksid teiste Nõukogude Liidu tuntud kõrgkoolide õppejõudude täiendus-teaduskondi, sest kursused on seal nüüd 2-kuulised ja teatud erialase suunitlusega. Sellistest täiendusteaduskonnast kursustest osavõtt kehtib loomulikult ka õppejõudude 5-aastase valimisperioodi nõutud kvalifikatsioonitõstmise vormina.

Õppejõud, kes on läbinud algkursused (või valdavad vastavat materjali), võivad soovi korral osaleda ka mitut liiki edasijõudnute kursustel. Erikursused mikroprotsessoritehnikast algavad lähemal ajal, registreerimine nende toimub AI-220 kuni 20. oktoobrini. Erikursustena kevadsemestril alustavad tööd veel järgmised: programmeerimise keeles FORTRAN, automatiseeritud projekteerimine. Erikursused oma muutuva temaatikaga jäävad pidevalt töötavaks süsteemiks.

Kursuste korraldamise ja osavõtu vajadus jäi artiklis meelega põhjendamata. Loodan siiralt, et tehnilise kõrgkooli õppejõud on juba ise tunnetanud tehnika kiirarengut ja vajadust sammuda selle eesotsas.

Õppeprorektor
V. MIKKAL

hädavajalikud ning määrumine ei tohiks niikuini sõnnikuks muutuvad kaste rikkuda. (Kõik on õige, aga järgmine kord võiks ikkagi midagi muud olla. — E. T.)

Usun, et inimesi, kes ise ristsõnu koostanud, pole just palju. EÜE ajalehe 11. numbris ilmunud malevaristsõna sai «malevatühjuse» tõttu kriitika osaliseks. Kasutame selgituseks mõningaid arve: küsimusi kokku 208, millest 11 otse malevast, 8 malevas tehtavast tööst ja 3 kõrgkoolidest — malevlaste põhitöökohast. Kui vaatleme varemalt ilmunud «Pähklipurejaid», siis «Suures jalgpalliristsõnas» oli jalgpalliga seotuid küsimusi peale mõistatuslauset 5, «Suures vastlaristsõnas» teemakohaseid aga 3. Kui Enno Tammer tahab näha puhtmalevaristsõna, siis on esmalt vaja koostada ristsõna, selle alusel anda nimed maleva juhtidele, rühmadele, regioonidele jne. ning et EÜE muutub ruttu, saame saajandivahetusel täitsa puhtalt maleva ristsõna. (Siin läheb veidi mööda. Maleva ajalugu on rohkem kui 20 aastat ja küsimusi sellest ajaloost saaks hulganisti. Ka 208 küsimust saaks kokku koos abilisanditega (mehi sarnast tähte või nii), kuid tähtis pole ju küsimuste üldarv. Oleks piisanud ka 50, 100 küsimusest. Igal juhul oleks malevlastele sellist ristsõna vaja, et teada oma ajalugu, milles vähesed suudavad orienteeruda. Iseasi on, et kirjastus maleva ajalugu peaaegu polegi. — E. T.)

Spordist. Olen arvamusel, et ka see oli festivalil mõõdapääsmatu. Selgitatakse ju maleva parimaid rühmi ning pannakse paika regioonide tugevusrida. Mida enam on kasutatud kriteeriume, seda objektiivsem on ka hinnang. (Ei vaidle vastu. — E. T.)

Taidlus hindekoefitsiendiga «4» tundub tõesti kaalukaima mõõduvõtmisena. Publik oli üpris ühesel arvamusel Saare rühma sõnumi tõsusest (kahjuks leidis siiski madalalauballisi vilistajaid). Kui aga vaid paar rühma suutsid tõeliselt susika kava esitada, ei jäänudki muud üle kui mõnu tunda «absurdsetest totrustest» (üks-kaks kava ei kujunda veel üldmuljet) ning seda kõrgemalt on vaja hinnata neid üksikuid silmapaistajaid. (Ei vaidle vastu. — E. T.)

Vahele juhtus veel populaarse mehe konkurss, mis oma totruse ja ootamatusega saavutas oodatud eesmärgi — arusaamatat turgutat vahepala, milletaolisele ei oskagi reageerida. (Mind see vahepala küll ei turgutanud. — E. T.)

Peale mõningaid tunde algab uus päev. Vastu kõiki ootusi jõudis festivali miilid finišisse — registraapide motofiilingu star-

ti, üle 2/3 festivalile ametlikult kutsutud malevlased (nn. mingi hulk). (Silma järgi hinnates võis seda tõepoolest nimetada «mingiks hulgaks» ja mitte massiks, mida eelmise päeva üritustel nähtud. — E. T.)

Laulu kohta pean tarvilikuks selgitada Tammeritele ja teistele nõutuks jäänutele Tihu laulu — «Admiral Lind» oli esimene Väinamere regioon komandör, TPedI-s purjetamist õppinud Heikki Lind. (See on muudigi hiilinenud selgitus. Selgitama oleks pidanud Tihu ise, paarist eellausest enne laulu oleks piisanud. — E. T.)

Ja ongi festival lõpuni veninud. Lõpp hea, kõik hea — sedapuhku vast ürituse nõrgim lüli. Autasusid oli vaja jagada nii suur hulk, et kõikidele diplomite välja kirjutamine ja võitjate selgitamine võttis tavakohaselt palju aega. Eelmise päeva õhtune autasustamine teenis ju samuti eesmärgi — lühendamise lõputeremooniat pühapäeval. Sedapuhku veel ei saadud päris nii nagu vaja.

Üldiselt aga oli EÜE Kesktööbi poolt tehtud orgunud tõepoolest vihaseim sellest, mida malevlased suutsid vastu pakkuda. Ei mõista päriselt, mis on komisar Raimo Kägu aadressil visatud teravate repliikide põhjuseks. Praegune maleva ideeline juht oli väga paljuga toime tulnud, mida varemalt pole suudetud (kas tõesti isiklik antipaatia?). («Võõrsõnade leksikonist» repliik — lühike vastuväide, vastus; märkus kohtalt (kongressil, istungil, koosolekul); muusikalise fraasi kordamine teise hääle või tonaalsusega. Nii et repliike polnud, oli vaid Raimo Kägu tegemiste fikseering. Ja on otse loomulik, et tema kui EÜE komisar, festivali põhiorganisator juhtus kõige sagedamini meie pilgu alla, sest tõepoolest oli ju temal kõige rohkem rabelemist. Vastupidi oleks tundunud kahtlasena. Tegin ka statistikat: oli 8 lauset, kus EÜE komisar Raimo Kägu oli tegevuses (teised nimesed vaid üks-kaks korda) ning need laused polnud halvustamiseks mõeldud, vaid näitasid MIDA TA TEGI. Olen nõus, et ta oli paljuga toime tulnud ja siinkohal minu tänud festivali eest ning siiras kinnitus — ei ole isiklikku antipaatiat, tões- ti ei ole. — E. T.)

Malevlastel tekib peagi võimalus näidata, et vaimuse puudumisest pole mingit põhjust kõnelda. Lähenebmas on EÜE-85 lõpupalil ning hulgaliselt teisiti talviseid maleva-üritusi. (Jõudu selleks — E. T.)

Malevlane, on saabunud Sinu kord!

HEITI HÄÄL

TÕDE JA VALE ALKOHOLIST

Algus TP-s nr. 27.

Esiteks, kust te võtsite, et me nii palju aastaid joomes? See on järjekordne vale. Jah, ma olen kuulnud: milleks joomarusega võidelda, kui venelased on joonud ja jäävad jooma ja joomaruse — vaat et vene haigus. Väga ohtlik vale! On olemas meie ajalugu ja on ka statistika. Me oma statistilisi andmeid alates 1750. aastast (on ka arve veel varajasemast ajast). Keskmise alkoholi tarbimine inimese kohta Venemaal oli alati üks madalamaid maailma suurte riikide hulgas.

Teiseks, kui võtta selline näitaja nagu alkoholi tarbimine keskmise maailma tase, siis Venemaal ka see näitaja oli alati 2—5 korda väiksem kui teistes maades. Need andmed on kogutud viimase kaheksa aasta jooksul. Ümberlõkkamatu on fakt, et Venemaa pole kunagi olnud alkoholi tarbimiselt esimene!

Kolmandaks, ei ole üleliigne meenutada meie isamaa ajalugu. Peaaegu 500 aastat, 13.—18. sajandini, oli Venemaa piiramisrõngas: mitmed agressioonid paljude riikide poolt. Sel ajal rahu oli lühikeseks hingetõmbeks. Millal siis veel juua vene inimestel? Vaata, et saad end toidetud ja elu sees hoitud. Ja kes võisidki endale lubada kangeid jooke? Vürstid, bojaarid, rikkad inimesed, aga rahvas, miljonid lihtsad inimesed ei teadnud alkoholi; kui lubasidki endale, siis vaid auväärsetel pühadel.

✦ Aga kuidas meditsiinilisest vaatepunktist lähtudes alkohol avaldab mõju kõlblusele?

Eelkõige kahjustab alkohol aju.

Aga kõlblus — see on aju kõrgeim funktsioon, mis loob iseloomu ja inimese käitumise. Alkoholi tõttu kahjustab kõlblus isegi enneaegselt, kui vaimuomadused. Miks? On kaks põhjust. Esimene: alkoholi kontsentratsioon ajus on ligikaudu kaks korda suurem, kui veres. Teine: alkohol kutsub esile erütrotsüütide (vere punaliblede) kokkukleepumise. Need ummistavad närvirakke toitvad arterid. Sulgevad veresooneid vaid mõneks minutiks ja närvirakk ongi SURNUD. Jõi inimene, nagu näiteks teie, täiesti mõõdukalt, aga peas on tal terve närvirakke surruv. PEAAJU NÄRVIRAKUD EI TAASTU KUNAGI! Kui nii toimub aga päevast päeva, aastast aastasse... Pole raske ette kujutada tagajärgi. On selline mõiste — vanadusnõrbus. See on raukadel. Aga noortel joodikutel saabub see väga vara.

Stockholmis kahekümne patsiendiga läbiviitud katsed näitasid, et kõigil katsealustel esines aju vastuvõtuvõime vähenemine või nagu ütlevad arstid «kortsus aju». Kõige noorem patsient oli tarvitanud alkoholi 4 aastat, ülejäänud keskmiselt 10 aastat.

Ammust aega on läbi viidud katseid inimestega, keda nimetatakse intellektuaalideks. Nad lahendasid ülesandeid kuni kindlaksmääratud alkoholidoosi saamiseni ja ka pärast seda. Ja mida rohkem suurenes alkoholi doos, seda vähem jäi järele intellekti.

Süsteemiline alkoholi kuritarvitamine viib vaimuomaduste järkjärgulisele nõrgenemisele, hajub tähelepanu, kaob enesekontroll, kaob üllameelsus. Jäävad primitiivsed harjumused. Joobnu hakkab korutama šabloonseid sõnu, nalju. Üha rumalamaid, primitiivsemaid, küünilisemaid. Mõtted vulgariseeruvad, joobnu muutub taktituks naiste, laste, ümbritsevate vastu. Kui meie naised räägivad abikaasast-joodikust, kinnitavad nad alati kindlasti: «Ise loom on muutunud». Kõik on õige, joodikul on muutunud kõlblus. Mis on jäänud peamiseks? Vale. Häbi kadumine. Aga häbitunne — see on väga oluline faktor inimese elus. Häbitundega inimene ei luba endal teha kõlblusevastaseid tegusid. Kui inimesel on häbi, langetab ta pilgu, tal ilmub häbipuna. Kuid joodikul seda kõike pole. Ta vaatab juhmilt näkku, kuigi valetab lausa suu sisse.

Üllameelsus ja patriotism — need on aga kõlbluse kõige tähtsamad ilmingud. Võtke ükskõik milline isiksus ja eemaldage temast mõttes need kaks kõlbluskategooriat. Järele jääb lurjus, reetur, valetaja. Vot miks nii palju kuritegusid pannakse toime joobnuna.

Arme kardame vanu, kellegi poolt unustatud, kellelegi naljakate ja naiivsetena tunduvaid ütlist: «Juua viina — häbi ja patt». Joodik on ajast aega olnud langenud inimene.

Vaadaku lugejad ringi ka oma tsehhis, töökohas, üliõpilasgrupis. Hinnaku enda ümbritsevat atmosfääri. Kui võrd häiriv see on? Või vastupidi, ei kutsu esile mingit häiritust. Mina usun väga sellisesse mikrouuringutesse, see annab OMA, teistest erineva suhtumise.

Suure kahjutundega peab praegu märkima, et on muutunud suhtumine igasugusesse alkoholitarbimisse. Praegu oskus «juua», «kultuuriselt istuda» — on peaaegu üldkultuuriks loetav. Aga kui muutus vaatenurk, muutus järsult ka suhtumise fakti. Ja nüüd joodikust naine kedagi ei üllata, tuleb välja, et ta ei keeldu ja joob talle pakutut. Siit ka tagajärjed.

✦ Väga tähtis küsimus. Kuidas inimesest saab alkohoolik? Ta sündis, kasvas. Tõttab. Abielus. Ja äkki — alkohoolik?

(Järgneb.)

